

—I Ne kvarite nam naše mladine! Pod tem naslovom prinaša »Gorenjca« od 28. oktobra tudi sledeče: Slovenski učitelji, vam je poverjena skrb za vzgojo našega narodnega naraščaja, zato ste dolžni vzgajati tako, kakor je vzgojen in usmerjen narod in kot to zahteva 90 % poštenih krščanskih Slovencev. — Kdor tega ne zna ali noče, naj izgine iz naših šol. Sredstev za vzgojo poštenega naroda ne bomo dajali za vzgojo moralnih propalic. — To ni prošnja, ampak zahteva slovenskih katoličanov, zahteva slovenskih staršev, zahteva vsega slovenskega naroda in končno tudi zahteva državnih interesov.

—I Za obmejno šolstvo. Po sklepu seje glavnega odbora Zveze trg. združenj v Mariboru naj bi vsako združenje prevzelo vsaj za eno obmejno šolo skrb, da bo deca te šole o božiču obdarovana. Zveza trg. združenj je v ta namen razposlala vsem združenjem obširna navodila. Odziv pri nekaterih združenjih je bil zelo razveseljav, pri nekaterih pa manj. Opozorjamo vsa združenja, da je namen vse akcije trgovstva za obmejne šole ta, da se že enkrat napravi konec očitkom, kakor da trgovci ne podpirajo zadosti nacionalnih društev in organizacij. Trgovci so v ta namen vedno dosti dajali. Ker pa so zbirale darove druge organizacije, je njim ostalo vse priznanje, trgovci za vse svoje darove pa niso dobili nič. Zato je akcija trgovstva v korist obmejne šolstva silno umestna. — »Trgovski list«, 27. oktobra.

Učiteljski pravnik

—Š »Prizadeti B.« Meseca julija t. l. sem napredoval v IX. pol. skupino, a še do danes nisem prejel nobenega uradnega obvestila, niti plače IX. pol. skupine. Po mojem mi

povišica pripada že za mesec september, ker v penzijski fond gre razlika za avgust. Ali mi pripada povisek za vse mesece nazaj? Odgovor! Da!

Naša gospodarska organizacija

SAMOPOMOČ UČITELJSKIH OTROK

Kljub številnim osebnim pozivom in objavam v »Učiteljskem tovarišu«, je odziv v to prekoristno zadrugo zelo malenkosten. Samopomoč učiteljskih otrok šteje danes okoli 200 zavarovancev. Izgovor o težkih časih ne drži. Vse naše gospodarske ustanove so nastale ravno zato, ker se je baval naš stan v preteklosti še z večjimi gmotnimi neprilikami, kot jih preživljamo danes mi. — Težke prilike v katerih živimo, so bile vzrok, da je bila oživotvorjena zamisel ustanovitve Samopomoči učiteljskih otrok.

Učitelji(ice) starši, izpolnite zato polno dolžnost do svojih otrok in prijavitelj jih k Samopomoči učiteljskih otrok, ki izplačuje v primeru zavarovaneve smrti posmrtnino njegovim zakonitim dedičem, v primeru doživljaja polnoletnosti pa odpravnino zavarovancu samemu. Na ta način je preskrbljeno našim otrokom za doto, ki jim jo sami ne moremo dati.

Čim večje bo število zavarovancev, tem večje bodo tudi posmrtnine, oz. odpravnine. Naše stremiljenje bodi, dvigniti Samopomoč učiteljskih otrok do one višine, na kateri je danes Učiteljska Samopomoč.

Samopomoč učiteljskih otrok sprejema vse zdrave učiteljske otroke od dovršenega 3. leta do dovršenega 18. leta starosti. Pišite po prijavnici na naslov: Samopomoč učiteljskih otrok, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6/I.

Mladinska matica

—mm V 11. številki »Sodobnosti«, v kritiki Bevkovih »Legende«, pravi ocenjevalec Milan Segar, da so legende pri nas redkost in da v tekočem desetletju moremo zabeležiti poleg Bevkovih le še dva resnejša primera. Lovrenčičeva zbirka »Tiho življenje« (ki je izšlo v založbi M. M.) in pa Magajnovo Legendo o prevzetnem zidarju. Kritiki primerja nato Bevkove legende z Lovrenčičevimi.

V isti številki revije govori Stenkov o razstavi bolgarske knjige v Ljubljani in obznanjuje, da ni bilo v prevodnem delu razstave tudi raznih revij, med temi »Našega roda« s številnimi prevodi iz bolgarskega jezika.

—mm Ob bolgarski razstavi v Ljubljani je priznala kritika, da je mladinski del razstave najbolj popoln. Ta del je pomagala izpopolniti tudi Mladinska matica, ki je posodila za to razstavo okrog 300 izbranih bolgarskih mladinskih knjig.

—mm Za Miklavževe večere in božičnice ne pozabite naročiti iz naše založbe lepe slikanice! Poverjeniki prejmejo 25 % provizije.

—mm Iz uprave. Nekateri poverjeniki si odtrgujejo tudi od naročnine »Našega roda« po 25 %, čeprav je bilo jasno razloženo v okrožnici, da prejmejo 25 % provizije samo pri naročilu knjig iz zaloge, ki so bile navedene v priloženem seznamu. Ponavljamo to-

rej še enkrat: 25 % provizija ne velja pri naročilih za »Naš rod«. — Nekateri poverjeniki pišejo, razne opombe tudi na tiste dele položnic, ki ostanejo pošti in jih uprava sploh ne prejme. Razume se, da nastanejo zato lahko zmede, ki ovirajo poslovanje uprave.

Še nekaj primerjave lanskih in letošnjih naročnikov:

Šola	lani	letos
Artiče	27	28
Begunje pri Lescan	47	34
Begunje pri Cerknici	19	3
Sv. Benedikt	15	19
Sv. Bolšenk pri Šr.	2	29
Borovnica pri Ljubljani	69	87
Braslovce	37	26
Breznica, p. Žir.	53	51
Brežice	94	93
Brežice, meščanska šola	23	32
Bukovščica, p. Selca	28	28
Celje, okol. deška	235	260
Celje, dekl. mešč. šola	37	47
Cesnjevec, p. Slov. B.	20	24
Dol. Logatec	88	73
Dovje, p. Mojstrana	100	84
Dramlje	20	30
Dupleje	20	24
Jesenice, mešč. šola	342	332

Štánovska organizacija JUU

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG bo zborovalo v soboto, 11. novembra 1939., v Mariboru — Narodni dom ob 9. uri. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo in dopisi, 2. O učnih načrtih, predava E. Vranc, 3. Naše gospodarske institucije: Učiteljska samopomoč, 4. Slučajnosti: vpraševalna skrinjica in sl. — Zeleti je, da bi bila vsa naša zborovanja živahna; nadaljujmo, kakor smo letos začeli. Pripravite vprašanja za skrinjico, ki bo visela ob vhodu. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V DOLNJI LENDAVI vabi na zborovanje, ki se bo vršilo dne 18. novembra ob pol 10. uri v ljudski šoli v Črenšovcih. Dnevni red: 1. Otvoritev in situacijsko poročilo, 2. Načrt in razdelitev dela, 3. Dopisi, 4. Proračun za tekoče poslovno leto, 5. Predavanje tov. Gumilarja o socialnem in kulturnem razvoju Prekmurja, 6. Predlogi in slučajnosti. Tovariši, ki še niso

člani učiteljskega društva, prav tako vabljeni. — Tovarišice! Ustanovile bomo odsek učiteljic. V njem bomo razpravljale o naših načrtih za izvenšolsko delo pozimi. Skrbele bomo tudi za našo izobrazbo v stvareh, ki nas najbolj zanimajo. Pogovorile se bomo tudi o svojih poklicnih težavah ter skušale druga drugo pomagati. Pridite na dan zborovanja ob 8. uri v Črenšovce. Pripeljite s seboj tudi novinke, da jih pritegnete k delu in pomagate pri začetniškem vzvičanju v poklic. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo v soboto, 18. novembra t. l., ob 10. uri dopoldne v ljudski šoli na Jesenicah. Dnevni red: 1. Otvoritev, 2. Predavanje tov. Kobilice: Področja učiteljevega dela, 3. Dopisi, 4. Poročila funkcionarjev, 5. Bolniško zavarovanje (tov. Razinger), 6. Slučajnosti. — Pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Odbor.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 12. novembra, ob 17. uri predaval g. inž. Rado Lah: Kmetijsko knjigovodstvo in izboljšanje obrata.

—t Ivo Jančič: Naša zgodovina v slikah, I., II. in III. del. Svojevrsna in edinstvena knjiga, ki je prav vsaki šoli prepotrebna, ker je izvrstno ponazorilo zgodovine. Po vsej pravici spada v šolsko zbirko učil. Cena 65 din. Priporoča se vsem šolskim upraviteljem.

Novosti na knjižnem trgu

Debevec Boris:

Jančič Ivo: Naša zgodovina v slikah

Ko smo v letih svobode poizkušali ustvariti šolo tako, da bi odgovarjala našim potrebam in da bi izšla iz naše sredine, smo morali iskati in seveda ob pomanjkanju tudi prirediti one tehnične pripomočke, ki so potrebni pri vsakem šolskem delu. Res je, da v svoji maloštevilnosti, kakor tudi v majhnem obsegu založniškega proizvajanja ni bilo večkrat misliti na take učbenike, kot si jih lahko privoščijo naši sosedje, ki so mogoče kulturno in nedvomno gospodarsko na višji stopnji, vendar smo morali stremeti za tem, da si izmed del, ki so potrebna mladini v ljudski šoli, izberemo ono, kar bi bilo najnujnejše, a po svoji vsebini, opremi in izdelavi nikakor ne bi zastajalo za onim standardom, ki ga postavlja vsaka določena zgodovinska doba kulturnega razvoja. Pri tem ne bi smeli pozabiti na učiteljsko, ki potrebuje pri izvajanju svojega nad vse odgovornega poklica, posebno ob njegovem vsestranskem, kar univerzalnem obsegu znanja, res dobrih, zanesljivih, na dostojni in sodobni znanstveni podlagi zasnovanih priročnikov. Kajti nihče ne more danes zahtevati, da bi učitelj ob tako globoko specializiranih znanstvenih panogah obvladal strokovnjsko vsako izmed njih in bi bil kos slehernemu vprašanju posamezne stroke. Tu se dobro zavedamo, da je v večini vsak človek podkovan le v eni stroki in da sta bila znanstvena univerzalnost in enciklopedizem pri posameznem človeku možna samo ob začetni, primitivni stopnji splošnega znanstvenega razvoja.

Taki pogledi nas vodijo pri ocenjevanju knjige: Jančič Ivo: Naša zgodovina v slikah, ki jo je pred kratkim izdala Učiteljska tiskarna po predhodnem priporočilu pedagoško literarnega odbeka naše organizacije. Tu moramo posebej pohvalno omeniti Učiteljsko tiskarno, ki se ni strahla truda in stroškov, da bi omogočila izdajo takih potrebnih knjig, priročnikov in ostalih učnih pripomočkov. Priznati moramo, da je tako del v veliko korist šole, mladine in učiteljskega in da s tem to delo ne vrši misije samo v ožjem krogu šole, temveč tudi v celotnem kulturnem življenju našega naroda.

Preden preidemo na podrobno oceno, preglejmo nekoliko pouk zgodovine same. Zgodovina kot znanost je ena najstarejših, ker že Grki, Rimljani so imeli odlične zgodovinarje, ki so še danes vzor točnemu in natančnemu poročevanju raznih dogodkov. Toda zgodovina ne more biti smoter, da je samo kronika pojavov, da bi razne dogodke le naštevala v zaporednem časovnem redu ter tako vnašala v celoten razvoj neko statiko, temveč zgodovina mora biti ona genetska znanost, ki točno označuje vso veliko dinamiko človeškega razvoja, ono pot, ki jo je človek v težnji za spoznanje vseh družabnih in prirodnih sil in zakonov prehodil do današnje stopnje. Zato ni zgodovina samo kronika političnih dogodkov, še manj letopis raznih vladarjev, temveč prava podoba delovnega razvoja človeštva na svoji poti k napredku in omiki. Tu moramo poudariti, da brez kulturno-gospodarsko-socialnega pregleda neke dobe ni možno izvajati prav nikakih zaključkov, še manj pa podati pravo zgodovinsko resnično podobo dobe, ki smo jo želeli opisati.

Takim osnovam se mora prilagoditi vsaka zgodovinska učna knjiga, vsak priročnik, ki hoče doseči svoj smoter, da ne bi bila zgodovina samo kronološki pregled posameznih iz celotnega razvoja nasilno iztrganih slik, ki trpe na golem dogmatičnem verbalizmu. Za našo mladino ljudske šole, ki tekmo svojega telesnega in zlasti duševnega razvoja prehaja skozi več faz, je važno določiti, kakšne vrste zgodovinskega pouka so primerne posameznim razvojnim fazam. Začetna štiri šolska leta zahtevajo predvsem epično in novelo obliko zgodovinskega pouka, kjer se podajajo sicer zgodovinsko resnične, a močno epizirane dogodbe človeškega skupnostnega življenja, prehajamo v daljnjih letih od pripovedovalnega načina na pravi strokovno opisovalni, s temeljitim upoštevanjem razvojnih zakonitosti človeškega dela in ustvarjanja. Tako so potrebne za prva štiri leta (predvsem za 3. in 4. šolsko leto) globoko epizirane zgodovinske čitanke, ki se za daljnja leta tako izpremenijo, da se njih epika približa goli resničnosti, ki utira pot vedno temeljitejšemu miselnemu razglabljanju in iskanju. Tu je potrebno, da učenci ono, kar hočemo, da si zapomnijo, tudi doživijo. Doživljaju je potreben predmet in tega mu lahko nakaže učitelj, da si nato učence sam najde prave poti za njegovo resnično izživetje. Takemu učiteljevemu delu je potrebna primerna ponazoritev, kajti doživljaj ob nepravem izživljanju hitro splahni, toda ob primernih dražljajih (osnova: spomin) zopet z nezmanjšano silo zaživi v prvotno moč. Vsem tem zahtevam je težko ugoditi, toda ugotoviti moram, da je »Naša zgodovina« hotela podati prav ono, kar je najbolj potrebno pri navajanju učencev višje ljudske šole k samostojnemu kritičnemu presojanju posameznih zgodovinskih dogodkov in s tem proučevanju človeškega razvoja in njegovih zakonitosti. To nalogo je knjiga v marsičem izpolnila — četudi bi se nekatero poglavje dalo opisati z drugimi vidiki, zlasti kar se tiče določanja mejnih točk posameznim zgodovinskim dobam.

Po kratkem uvodnem poglavju sledi vsa zgodovinska tvarina, razdeljena na 122 skic in slik, razdeljenih na tri dele.

Prvi del obsega razvoj zgodovine od početka sveta do preseljevanja narodov (skupno 30 skic). Drugi del obsega razvoj splošne in naše zgodovine od preseljevanja do odkritij (skupno 52 skici). Tretji del pa podaja dobo od odkritij do sodobnih razmer (skupno 40 skic).

Ni naš namen, da bi v zaporednem redu ocenjevali vrednost vsake skice in jo točno ocenjevali s stališča, najsi bo zgodovinsko znanstvenega ali metodično didaktičnega, ker za to primanjkuje tako časa in prostora. Mnenja sem, da do danes še nismo imeli kaj podobnega pri nas in da so skoro vse skice zelo nazorne in z ozirom na samo tehniko risanja je možno učiteljem brez velikih težav podati isto skico na šolski tabli. Prav lepo bi se sedaj lahko vzporedno uporabljale pri učencih one zgodovinske slike, ki jih je založila prav tako Učiteljska tiskarna in bi na ta način iz nekaterih skic lahko odpadle one slike, ki jih ni možno podati v shematični obliki na šolski tabli. Zato bo ta priročnik temeljito služil učitelstvu v višji ljudski šoli pri ponazorovanju obdelane zgodovinske tvarine, posebno kot dobro sredstvo olajšave pri poznejšem ponavljanju iste.

Vsebinsko avtor ne obravnava samo pojavov splošno politične zgodovine, temveč se prav obširno peča s kulturno, socialno in gospodarsko strukturo dobe, ki jo opisuje. Zlasti so sijajne skice v prvem delu o postanku in razvoju zemlje in prirode v raznih geoloških vekih, ki jih do danes nikjer nisem našel tako zanimivo podane. Nato prehaja na stopnje človekovega ustvarjanja v prazgodovinski dobi in v starem veku s kronološkim pregledom, na politično zgodovino starih narodov s podajanjem zemljepisnih skic njihovih državnih tvor in skic kulturnega življenja istih, končno pa pada v prvem delu še pregled družabnih oblik starega veka.

V drugem delu se nahajajo dobre zemljepisne skice o smerih preseljevanja narodov, posebej Slovanov, in pregled kulturnega življenja teh preseljujočih se narodov. Nato prehaja k naši naselitvi v današnjih pokrajinah, tujih političnih vplivih in prvih državnih tvorbah Južnih Slovanov. Manjka samo podrobna zemljepisna skica o naselitvi Slovencev in posameznih tokovih iste. Podane so nato oblike življenja v srednjem veku do odkritij, kronološki pregledi političnih tvor, kulturno-socialnega življenja, kakor so tudi podani razni motivi narodnih ostalin. Na poslednjih 25 skicah drugega dela je podrobno označena slovenska, hrvaška in srbska politična in nekaj kulturne zgodovine od naselitve do reformacije.

V tretjem delu se vrsti pred nami ves novi vek. Začetkoma je zemljepisno odkritij, nato zopet pregledi politične in kulturne zgodovine Južnih Slovanov do najnovejšega časa. Kmečkim uporom našega naroda bi bilo treba posvetiti še eno skico, kjer bi se podalo vsakdanje življenje kmetskega tlačana, kot oris onih življenjskih silnic, ki so same prisilile kmete k upor in iskanju socialne pravice. V posebno zaslugi moramo avtorju prištevati tudi to, da je podal v tretjem delu pregledno zgodovino tehničnega napredka, kar bo vsekakor koristilo tudi pri poučevanju drugih predmetov v ljudski šoli. Prav tako podaja na kraju pregled naše književnosti.

Na vsaki skici je poleg risb in slik še kratko besedilo iz opisa dobe, ki jo skica predstavlja. Večkrat avtor navaja tudi viro, zlasti one, ki služijo zgodovinskemu čitvu. Razumljivo je, da besedilo ne more biti obširno, saj končno ni namen skice, da poda celotno tvarino, temveč le točke, ki se jih je fiksiral na podlagi skupnega iskanja in doživljanja.

V zaključni sodbi moramo priznati, da je to knjiga, kakršne do danes na našem trgu še nismo imeli. Učiteljsko bo z veseljem seglo po njej, saj mu bo izpolnila veliko vrzel pri poučevanju zgodovine. Tudi učencem bo dobro sredstvo pri ponavljanju in utrjevanju. Zato ne bi smela biti nobena knjižnica brez te knjige. Avtorju, učitelju, našemu tovarišu Jančiču moramo biti hvaležni za njegov trud in upamo, da to ne bo njegovo zadnje delo. Učiteljski tiskarni pa moramo izreči priznanje v delu da izdajo sodobnih in res primernih priročnikov za našo šolo.

—t Ali ste naročili za svojo šolo in zase šolske in pisarniške potrebščine? Naročite pri Učiteljski tiskarni! Svoji k svojim!

Šolski radio

—r VII. Torek, 14. novembra: Nenavadne šole; g. Viktor Pirnat. Razpored:

1. Šola pred 5000 leti.
2. Arabska šola v Alžiru.
3. Šola med Laponci.
4. Otoška šola v svetilniku.
5. Švicarske šole.

Ilustracija z zvočnimi kulisami.

Petek, 17. novembra: O bolgarski mladinski književnosti; g. Vekoslav Bučar.

KEMIČNA ČISTILNICA vsakovrstnih oblek
Parno likanje
Pralnica, svetlolikalnica
ŠIMENC
Kolodvorska ulica 8
Sprejemališče v Frančiškanski pasaži

KUPUJTE
PRI TVRDKAH,
KI OGLASUJEJO
V NAŠEM LISTU!

Najnovejši vzorci

za damske kostume in plašče

ravnokar prispeli.

Bogata izbira

A. & E. Skabernè, Ljubljana